

Lyngshesten i Nord-Troms- og Tromsø-regionen

Identitetsbærer og berikelse

Sluttrapport forprosjekt

Prosjektfase 01.02.2019 – 28.02.2020

Karlsøy, Tromsø, Balsfjord, Lyngen, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvænangen, Troms fylkeskommune og SpareBank 1 Nord-Norge

Lyngshestlandet - Birgit Dorothea Nielsen

LYNGSHESTLANDET

Innledning med overordna mål, prosjektmål og anbefaling for videre arbeid

Overordna mål for forprosjekt og eventuelle påfølgende hovedprosjekter

Lyngshesten kan strykes fra FAO sin liste over truede husdyrarter. Regionen er etablert som «Lyngshestlandet» med tydelige kulturuttrykk, stolthet og kunnskap hos regionens innbyggere og bruk av lyngshesten i næringer knytta til landbruk, helse, reiseliv/opplevelser/kultur i alle kommuner.

Prosjektmål for gjennomført forprosjekt og eventuelle påfølgende hovedprosjekter

Gjennom en forprosjektfase på 1 år og eventuelle hovedprosjekter vil en kunne vurdere om:

- interessen for å eie/bruke lyngshest har økt i regionen gjennom bedekningstall og kjøp/salg
- det er en positiv endring i antall reiselivsaktører som tilbyr opplevelse med lyngshest
- lyngshesten er mer synlig for besøkende i alle regionens kommuner
- om attraktiviteten for regionen har øket både for tilreisende og fastboende
- det er en oppgang i antall næringsdrivende som tilbyr aktivitet med lyngshest innafor landbruk og helse
- det har blitt en økt synlighet i media/medvirkning i kultur i regionen
- det har kommet fram ny kunnskap om lyngshesten og om regionen (opprinnelse, kultur)

Anbefaling fra regionrådene i Tromsø-området- og Nord-Troms etter avslutning av forprosjektet februar 2020:

Forprosjektet peker på tre ulike retninger det vil være fornuftig å jobbe etter i et eventuelt hovedprosjekt. I et eventuelt hovedprosjekt vil en kunne foreta:

- Sammenliknende DNA-undersøkelser mellom lyngshest, finsk hest, svenske lokale hesteraser og russiske lokale hesteraser
- Innsamling og systematisering av kunnskap om lyngshesten i vår region og Nordkalotten for øvrig
- Utviklingsprosjekt for reiselivstilbud med lyngshest

Disse tre retningene er svært ulike, men resultatene vil alle vil ha positiv effekt på kunnskap og oppmerksomhet om lyngshesten og en viktig del av regionens identitet. Prosjektene vil ha synergi-effekter; gjennom kunnskap om hestehold og slektskap mellom hesteraser vil en kunne bygge opp under næringsaktører sine tilbud til besøkende gjennom historiefortellinger om hesten. Økt oppmerksomhet og interesse vil kunne gi flere som er interessert i å eie og bruke lyngshesten.

Tromsø-områdets regionråd og Nord-Troms regionråd er positiv til en videreføring i form av et hovedprosjekt da dette arbeidet vil være viktig for å sikre en bærekraftig fremtid for Lyngshesten.

Sluttrapport forprosjekt

Sammenheng av resultater prosjektet og prosjektets anbefaling for videre arbeid resultater

Vi har 30 % færre hester i regionen enn Stamboka tilsier. Det er registrert 89 - 10 kjøp av lyngshest i de 8 kommunene i 2018 og 2019. I fire kommuner er det ikke registrert noen eierskifter i denne perioden. Gjennomsnittsalder for hestene i Balsfjord og Tromsø er mellom 10 – 12 år.

Det er få som tilbyr reiselivsprodukter med lyngshest, men det er registrert en liten bevegelse i positiv retning mellom 2018 og 2019.

Aktivitet og ny kunnskap om lyngshesten gir økt oppmerksomhet som igjen kan føre til økt interesse for bruk og avl av hesten.

Det er interesse for samarbeid om innhenting av ny kunnskap på Nordkalotten både genetikkfaglig og med fokus på kartlegging og dokumentasjon av immaterielle, fysiske og kulturelle spor etter lyngshesten fra et tverrfaglig og grenseoverskridende perspektiv. Potensielle næringsutøvere med lyngshesten i et reiselivstilbud har vist interesse gjennom prosjektet og flere kunnskapsaktører kan bidra i et slikt utviklingsprosjekt.

videre arbeid

Tre ulike retninger for hovedprosjekter:

- Sammenliknende DNA-undersøkelser mellom lyngshest, finsk hest, svenske lokale hesteraser og russiske lokale hesteraser
- Innsamling og systematisering av kunnskap om lyngshesten i vår region og Nordkalotten for øvrig
- Utviklingsprosjekt for reiselivstilbud med lyngshest

Resultatene vil alle vil ha positiv effekt på kunnskap og oppmerksomhet om lyngshesten og en viktig del av regionens identitet. Prosjektene vil ha synergi-effekter; gjennom kunnskap om hestehold og slektskap mellom hesteraser vil en kunne bygge opp under næringsaktørers sine tilbud til besøkende gjennom historiefortellinger om hesten.

Fra forprosjektbeskrivelsen

om lyngshesten

Lyngshest (nordlandshest/lyngshest) er en av de tre nasjonale norske raser av meget gammel opprinnelse og den eneste med Nord-Norsk opprinnelse. Den første, kjente og dokumenterte utstilling hvor lyngshest var stilt ut, var i 1898 på Lyngseidet i Troms. På 1930 tallet ble det satt i gang organisert avl av rasen, primært i nordligste fylkene, med hovedtyngde langs Lyngfjorden i Troms.

Lyngshesten er felles for alle folkegrupper i vår region. Både samer, kvener og nordmenn opplever hesten som sin og alles og det er ingen konflikt knyttet til «eierskapet».

På grunn av krigen og mekaniseringen i jordbruket, gikk rasen sterkt tilbake. På 1960-70-tallet var det bare 50 – 100 lyngshester igjen. Rasen består i dag av 2000 – 2500 individer men har per i dag trolig fødselsunderskudd.

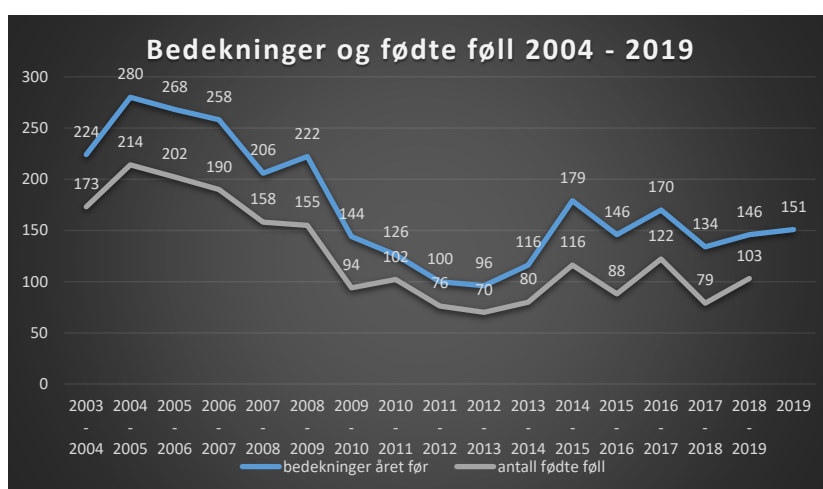
Hesterasen har alltid hatt et allsidig bruksområde. Lyngshesten var tidligere brukt til all slags gårdsarbeid og som skyss- og ridehest. Den er allsidig og kan brukes av alle i familien fordi den er høvelig i størrelse og lynne.

Hesten er godt egna for bruk i alle vanlige disipliner innenfor ridning og kjøring, og er godt egna til turridding og kløving fordi den er stø på foten og fornuftig i vanskelig terreng. Den er en utmerket terapihest med sitt rolige, vennlige vesen og sitt gode bevegelsesmønster. Arbeidsviljen og pågangsmotet til lyngshesten gjør den velegna til bruk i rideskoler der det kreves at hesten viser tålmodighet med uerfarne ryttere. Samtidig har hesten kapasitet til å gi utfordringer for de mer erfarne rytterne.

På grunn av begrenset genmateriale og et ønske om å bevare rasens særpreg uten innkryssing av andre raser, kreves strukturert og målbevisst avlsarbeid for å ivareta en sunn og bærekraftig populasjon.

(<http://www.lyngshestlandet.no>)

I doktorgradsarbeidet til Hanne Fjerdingby Olsen, NMBU (Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet, 2011) framkommer det at det er behov for 200 fødte og registrerte føll årlig, for å bevare rasen på sikt.

kort beskrivelse av forprosjektet

På tross av stor innsats gjennom mange år står lyngshesten på FAO sin liste over utrydningstrua husdyrarter (FAO, 2013: kritisk truet). Det er ikke mange nok som ønsker å eie og bruke lyngshesten. Regionene trenger næringsutvikling og det pekes på opplevelsesnæringene, inkludert reiseliv og kulturnæring som viktige satsingsområder. Prosjektet skulle initiere aktiviteter som kan bidra til utvikling av regionen ved å bruke lyngshesten i næringsvirksomhet og som en identitetsmarkør. Prosjektet skulle også se på mulige aktiviteter og finne potensielle samarbeidspartnere for videre arbeid med problemstillingene i forprosjektet.

Island sin reiselivsutvikling, kultur-bevaring/utvikling og bevaring- og utvikling av islandshesten henger tett sammen. Vi kan bruke erfaringer fra Island, sammen med kompetanse i regionen og samarbeid på Nordkalotten, for å etablere lyngshesten som en identitetsmarkør og merkevare for vår region. Det vil samtidig kunne bidra til næringsutvikling i regionen og til at lyngshesten øker i antall.

Prosjektet har ikke hatt som mål å jobbe direkte med avlsarbeid, aktiviteter og kunnskapsformidling overfor oppdrettere og tradisjonelle brukere av hesten. Dette ivaretas av raseorganisasjonen (Landslaget for nordlandshest/lyngshest, med lokallag) og det nasjonale senteret, som ligger i Målselv.

Gjennomføring av forprosjektet

organisering i henhold til prosjektplan

Prosjektet er eid av Nord-Troms regionråd og har hatt prosjektleder fra Lyngshestlandet, Birgit Dorothea Nielsen. Prosjektet har hatt en tverrfaglig arbeidsgruppe bestående av Heidi Elvebo, lyngshestkompetanse, Lise Brekmoe, kultur,- og historiekompetanse og Georg Sichelschmidt, reiselivskompetanse. Styringsgruppe har vært Øyvind Evanger, leder, (Nord-Troms regionråd) fram til september 2019, Bernt Lyngstad, leder, (Nord-Troms regionråd) september 2019 – prosjektslutt og Gunda Johansen (Tromsøområdets regionråd).

økonomi i henhold til prosjektplan

Budsjettet er i all hovedsak fulgt i henhold til godkjent plan, med noe mindre til møter og reise og noe mer til prosjektleder for timer utover budsjett. (Se kommentar på regnskapet). Timelister for prosjektleder og styringsgruppe (egeninnsats) er signert av henholdsvis leder av styringsgruppa og prosjektleder og er vedlagt som bilag i regnskapet. Regnskapet er ført av Halti regnskap og revisjonen er utført av IP-revisjon på Skjervøy. Regnskap og revisor-rapport er vedlagt sluttrapporten.

Finansiering	
eget arbeid (styringsgruppe)	15 000
tilskudd 8 kommuner og Sparebank 1 Nord-Norge, Storslett á 20.750	186 750
Troms fylkeskommune	186 750
Sum finansiering	388 500

Prosjektregnskap	budsjett	bokført
møtekostnader(møtelokaler og bevertning)	10 000	2 185
møter og arbeid fagteam	50 000	46 428
møter/arbeid styringsgruppe	32 500	32 500
Prosjektleder (PL), 480 t á 500,-	240 000	269 530
regnskap og revisjon	6 000	8 875
reiser	50 000	28 981
Sum kostnad	388 500	388 500

resultater i prosjektet

i) mål:

god oversikt over antall lyngshester og næringsaktører som bruker, eller ønsker å bruke lyngshesten i næring (reiseliv/"inn på tunet")

resultat:

antall lyngshester i de 8 kommunene som inngår i forprosjektet

Norsk Hestesenter fører stambok for nordlandshest/lyngshest på vegne av Landslaget for nordlandshest/lyngshest. Det er kjent at Stamboka ikke er helt korrekt og det skyldes sannsynligvis i stor grad at oppdateringer i stamboka er avhengig av informasjon fra den enkelte hesteeier om salg, kastrering, fødte føll og døde hester.

Med utgangspunkt i lister (uttrekk fra Stamboka) over alle hester i de aktuelle kommunene, tilsendt fra nasjonalt senter for nordlandshest/lyngshest, kunne vi kartlegge hvilke hester som faktisk fantes i kommunene. Vi brukte egen lokalkunnskap/kjennskap til miljøet/kontakt med eiere via telefon meldinger (sms og messenger) for å få en oppdatert oversikt over så og si alle lyngshester i de 8 kommunene. Det viste seg at Stamboka hadde registrert omtrent

30 % flere hester enn det fantes. I tillegg var det oppført en del feil eiere og feil informasjon om hingsten var kastrert. Fødte føll, døde og solgte hester etter mai 2019 er ikke med i oversikten.

Gjennomsnittsalder for hestene i Balsfjord og Tromsø er mellom 10 – 12 år.

kommune	antall lyngshester
Karlsøy	1 – 4 (1)
Tromsø	70 - 80
Balsfjord	45 - 55
Kåfjord	11 - 12
Lyngen	25 - 30
Skjervøy	3 - 5
Nordreisa	40 - 45
Kvænangen	1 – 2 (1)

Nasjonalt senter for nordlandshest/lyngshest og Norsk hestesenter ba oss om å oppfordre eiere av hester som var døde/solgt/kastrert og som var feiloppført i Stamboka om å kontakte Norsk Hestesenter. Det har vi gjort i den utstrekning vi har vært i personlig kontakt med disse. Norsk Hestesenter/nasjonalt senter for nordlandshest/lyngshest ønska ikke våre oppdaterte lister tilsendt.

Dersom feilen på om lag 30 % flere hester i stamboka enn i virkeligheten er gjeldende for hele populasjonen, gir dette både feil kunnskap om antall hopper i populasjonen, antall hingster, totalantallet og det vil til en viss grad komplisere avlsråd, dersom man faktisk ikke veit hvilke individer som finnes i populasjonen.

Kontakt med Norsk Hestesenter, ved seniorrådgiver avl Siri Furre, bekrefter at deres erfaring er at feilene i Stamboka er omtrent på samme nivå som vi fant.

Antall næringsaktører som bruker, eller ønsker å bruke lyngshesten i næring

Her har vi hatt fokus på reiselivsnæringa fordi dette oppleves som den retninga i næring med lyngshest som har størst muligheter og fordi vi har hatt god reiselivskompetanse i arbeidsgruppa.

Status ved oppstart og avslutning av prosjektet

kommune	næringsaktører ved prosjektoppstart	næringsaktører ved prosjektavslutning	potensielle nye næringsaktører ved prosjektavslutning
Karlsøy	0	0	0
Tromsø	1	1	0
Balsfjord	0	1	0
Kåfjord	0	0	0
Lyngen	0	0	1 - 2
Skjervøy	0	0	0
Nordreisa	0	0	1 - 4
Kvænangen	0	0	0 -1 (?)

Antall næringsaktører er dem vi har kjennskap til. Antall potensielle næringsaktører er folk vi har vært i kontakt med.

Metoden som har vært brukt i prosjektet: prosjektleder og medlemmer i arbeidsgruppa har utfra kjennskap til lyngshestmiljøet kontakta noen av de lyngshesteierne som hun vurderte kunne være interesserte og aktuelle for å utvikle reiselivstilbud med lyngshest. Disse eierne fikk tilbud om et besøk hjemme hos dem/et møte med flere mulige tilbydere hvor Georg Sichelschmidt og prosjektleder møtte. Vi har hatt ett møte i Balsfjord med en bedrift, to møter i Nordreisa hos to ulike bedrifter og ett møte i Lyngen med flere lyngshesteiere. I tillegg har prosjektleder hatt et møte med en som har en reiselivsbedrift, som også hadde planer om å tilby opplevelser med lyngshest, men som har lagt dette bort.

Reiselivstilbyder med lyngshest i Tromsø har følgende nettside: <https://www.tromsolyngshest.com/>

ii) mål:

etablert kontakt med destinasjonsselskaper og andre aktuelle samarbeidsparter som er interessert i å være med og utvikle reiseliv med lyngshest

resultat:

Visit Lyngenfjord, ved Georg Sichelschmidt, har vært en viktig reiselivsfaglig bidragsyter i prosjektet gjennom sinn veiledning av potensielle aktører. Visit Lyngenfjord ønsker å bidra i et eventuelt hovedprosjekt slik: med konsulenthjelp slik som i forprosjektet. De tilbyr også dem som ønsker å tilby noe med sine lyngshester å delta på en pakketerings- og produktutviklingsworkshop. Visit Lyngenfjord stiller gjerne opp på et møte for planlegging av videre arbeid.

Nord-Norsk reiseliv ved Jon-Steve Linløkken har kontakta prosjektleder med spørsmål om bedrifter med lyngshest/de norske hesterasene. Videre forsøk på kontakt med Nord-Norsk reiseliv har ikke ført fram. Det er sannsynligvis rett at de ut fra sitt oppdrag ikke kan være med på utvikling av reiselivstilbud med lyngshest.

Uit, campus Alta har mange med god kompetanse på reiseliv. Prosjektleder har vært i kontakt med Kari Jæger, universitetslektor, Institutt for reiseliv og nordlige studier for å få råd om eventuelt utvikling av reiseliv i regionen

med lyngshest. De stilte seg villige til å bidra for eksempel i en workshop eller andre aktiviteter som kan tilbys potensielle reiselivstilbydere.

Bedriften Lyngshestlandet har skrevet intensjonsavtale med Halti næringshage i forbindelse med søknaden deres om InterReg-prosjektet «My story», som er en oppfølging av prosjektet «Our Stories». Dette prosjektet vant for øvrig Arctic Award 2019, i kategorien Arctic Entrepreneurial Spirit.

I den forbindelse blei det laga en film om prosjektet hvor også Lyngshestlandet deltok. (Se lenke i slutten av rapporten).

Gjennom Our Stories kom også den illustrerte fortellinga «Horse of the northern lights». Se lenke i slutten av rapporten og Tromsø sin fortelling.

Deltakelse i disse InterReg-prosjektene bidrar til økt kunnskap og et nettverk med reiselivsbedrifter og kompetansemiljøer langs Nordlysveien (Norge/Sverige og Finland). Søknaden om midler til «My Story» er for øvrig nylig innvilga.

iii) mål:

Gjennomført små konkrete prosjekter:

- avtale/gjennomført museumsutstillinga Lyngshestfortellinger i Tromsø
- brosjyrer/bilder/musikk/YouTube-filmer/fortellinger er samla og tilgjengeliggjort

resultat:

Det er gjort avtale med Nord-Troms museum om at de, i samarbeid med prosjektleder, setter sammen deler av utstillinga «Lyngshestfortellinger» som museet og Lyngshestlandet lagde i 2016, og tilbyr den til museer i Troms og Finnmark. Når utstillinga er ferdig vist, er det gjort avtale med Haakon Karlsen jr. i Lyngen om at han får overta bildene fra utstillinga og vise dem fra i sin lyngshestavdeling på FabLab i Lyngen.

Sangen «Lyngshesten min» (trad. Finsk melodi, med norsk tekst laga av blant annet prosjektleder og Lise Brekmoe) er bildelagt av fotograf Wenche Offerdal og publisert på Facebook: <https://vimeo.com/390438344>

Det er skrevet en fortelling med tema lyngshest fra hver av de åtte kommunene i prosjektet. Alle bidragsyterne får alle fortellingene, sammen med en overordna rammefortelling om lyngshesten. Fortellingene gir et bilde av hesten i hver kommune, fra litt ulike tidsperioder. Til sammen gir fortellingene et bilde av hesten, bruk og betydning i dette området som har vært avgjørende for hesterasens overlevelse.

Sammen med fortellingene får også bidragsyterne tilgang på et «signaturbilde» fra hver kommune – et sammensatt bilde hvor et viktig kjennemerke i kommunen er satt sammen med et bilde av hesten. I tillegg får også alle bidragsyterne en samling bilder av hesten som de kan benytte fritt.

Fortellinger og bilder kan bare benyttes til positiv omtale av hesten og regionen/kommunene/stedene.

Det er søkt om eksterne midler til mer foto og brosjyrer i prosjektperioden, uten å få gjennomslag.

Prosjektleder vil legge rapport, bilder, fortellinger og lenker ut på egen nettside www.lyngshestlandet.no.

Prosjektleder vil for øvrig søke midler til oppgradering av denne nettsida, da det er det eneste stedet man kan finne en samling med fag og andre relevante artikler om hesterasen.

iv) mål:

Samarbeid om prosjekter for økt kunnskap om nasjonale hesteraser, opprinnelse og kultur knytta til bruk av hesten.

resultat:

bidrag til økt kunnskap/(synlighet) i prosjektperioden:

Deltakelse/bidrag som alle ga pressedeckning/synlighet for eksempel på sosiale medier og andre medier (se lenker i slutten av dokumentet)

- fredningsarrangement Tørfoss kvengård
- Baaskifestivalen, Nordreisa
- forskningsdagene i Nord-Troms
- to Skeid (konkurranses/aktivitet for de nasjonale hesterasene)
- landsbyspel i Nordreisa
- presentasjon av prosjektet og lyngshestens historie på folkebiblioteket i Balsfjord
- bildespill «Lyngshesten min» publisert på facebook
- InterReg-prosjektet «Our Stories»
- Artikkel i Dag og Tid nr 8, 2019: «50 års kamp for lyngshesten».
- Artikkel NRK nett ved oppstart av prosjektet
- Artikkel til antologi om kvensk immateriell kulturarv (Nord-Troms museum) – foreløpig ikke publisert

Fra Tørfoss under fredningsarrangement høst 2019, med daværende miljøminister Ola Elvestuen.
Foto Angelika Goldman

v) mål:

etablert nettverk med relevante samarbeidsparter/nettverk i Sverige, Finland og Russland om bruk av nasjonale hesteraser for å oppnå økt verdiskapning i reiseliv og økt boglede i regionene.

og

grunnlag for å avgjøre om man skal søke finansiering for et hovedprosjekt foreligger.

resultat:

Russland

Gjennom prosjektperioden har prosjektleder hatt løpende dialog med etablerte kontakter i Russland, primært med hestefaglig ansvarlig Irina Jurijeva ved Arkhangelsk vitenskapelige forskningsinstitutt for jordbruk. Vi har diskutert mulighetene for nye samarbeidsprosjekter – vi har samarbeida siden 2008 og er enige om at vi ønsker et samarbeid om opprinnelse til vår lyngshest, fire – fem russiske lokale raser (Nord-Vest-Russland) og finsk hest. Vi planlegger et besøk i Nord-Vest-Russland sommeren 2020, dersom Barentssekretariatet finansierer en slik reise.

Finland

Prosjektleder har etablert kontakt med to forskere ved Oulu universitet (Laura Kvist og Markku Niskanen), som nylig hadde publisert en artikkel om finnhesten. De er svært interesserte i lyngshesten og ønsker sterkt at vi kan få til et samarbeid omkring genetik og egenskaper i de to hesterasene, og gjerne også russiske hester, eventuelt også svenske om det blir aktuelt. Vi planlegger i første omgang et møte (Skype) mellom de to forskerne i Oulu og genetikerne Hanne Fjerdingby Olsen og Gunnar Klemetsdal på Norges Miljø- og biovitenskapelige universitet om et mulig felles prosjekt.

I Finland kan Kemi-Tornio university of applied sciences være en potensiell samarbeidspart i temaet som omhandler kultur og hestekunnskap – de var lead-partner i InterReg-prosjektet «Our Stories».

Sverige

Vi har fått kontakt med en svært lyngshestinteressert person ved Áttje museum i Jokkmokk, som vi muligens kan komme videre med.

Vi har også et godt kontaktnett med kunst- og kultur-utøvere i Tornedalen.

Det er solgt ei lyngshoppe fra Troms til Pajala, hvor kjøper var svært opptatt av den nå utdødde småhesten som fantes i Tornedalen. Vi har også en annen kontakt som har skrevet om denne hesten tidligere.

Norge

Nord-Troms museum ønsker å søke finansiering for et hovedprosjekt om lyngshesten. Prosjektbeskrivelsen er utforma i samarbeid med prosjektleder i dette forprosjektet og innebærer et samarbeid mellom Nord-Troms museum og Lyngshestlandet ved Birgit D. Nielsen.

Sammendrag av søknaden:

Hovedoppgaven til museet er bevaring, forvaltning, dokumentasjon, formidling av og forskning omkring kulturarven i Nord-Troms. Lyngshesten er en viktig del av denne kulturarven, og kan på mange måter sies å være en av få kulturbærere som overlevde nedbrenninga av Nord-Troms og Finnmark mot slutten av 2. verdenskrig.

Lyngshestehold er spesifikt for vårt område. Området fra Målselv til og med Kvænangen har utgjort lyngshestens historiske kjerneområde. Lyngshesten ble brukt av kvener, samer og andre nordmenn til å løse allsidige oppgaver i jordbruket og skogbruket, og den lille, sterke rasen egnet seg spesielt godt til bruk på de små brukene i nord. Lyngshesten må ha spilt en særdeles viktig rolle i vår historie, kultur og samfunn. Men til tross for den utstrakte bruken av lyngshesten frem til moderniseringa av jordbruket på 1960-tallet, er vår kunnskap om rasen begrenset.

Nord-Troms Museum AS søker med dette midler til et prosjekt som skal kartlegge og dokumentere immaterielle, fysiske og kulturelle spor etter lyngshesten fra et tverrfaglig og grenseoverskridende perspektiv. Som museum ønsker

vi ytterligere kunnskap om lyngshestens opprinnelse, bruk og kultur. Med dette kan vi få en annen ny tilnærming og ny kunnskap om vår egen kulturarv.

Drivkraft Nord-Troms

Tanken bak Drivkraft Nord-Troms er å bygge videre på områder der Nord-Troms har en særskilt kompetanse. Lyngshesten må i aller høyeste grad sies å være et slikt område og kan kanskje inngå som en fremtidig samarbeidsavtale under Campus Nord-Troms modellen.

Visit Lyngenfjord

Vil bistå med konsulenthjelp og invitasjon til aktiviteter de arrangerer for reiselivstilbydere

UiT, campus Alta, institutt for reiseliv og nordlige studier

Har etablert kontakt som gjerne vil bidra med faglig bistand og sitt eget nettverk

NMBU, Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap

Ønsker på søke genetikkprosjekt i samarbeid med Finland (og Russland)

oppfølging av spesielle vilkår for gjennomføring av prosjektet fra de ulike bidragsyterne

vilkår:

Kvænanngen: Forutsetter et samarbeid med Nord-Norsk Hestesenter

Kåfjord: anbefales samarbeid med Nord-Norsk Hestesenter

oppfølging:

Prosjektleder har hatt kontakt med daværende daglig leder ved nasjonalt senter for nordlandshest/lyngshest Linda Nordgård Holmebukt:

- i forbindelse med hestelistene for oversikt over hester i de aktuelle kommunene
- prosjektbeskrivelsen er oversendt ved oppstart
- et møte med orientering om prosjektet sammen med Heidi Elvebo i arbeidsgruppa 22.05.2019. I forbindelse med dette møtet kom det fram at daglig leder fant det vanskelig å publisere prosjektbeskrivelsen på senterets nettside fordi hesterasen betegnes lyngshest ikke nordlandshest/lyngshest i prosjektet. I løpet av møtet kom hun til at det kunne publiseres, men det har ikke skjedd.

gjennomføring i forhold til milepælplan:

Aktivitet	Tid/milepæl	Gjennomført/kommentar
<u>prosjektorganisasjon på plass</u>	innen 01.03.2019	gjennomført i henhold til plan
<u>halvårsrapport:</u>	innen 01.08.2019	oversendt 12.07.2019
<u>etablere oversikt over:</u> antall hester, bedekningstall og omsetning av hester reiselivsaktører andre næringsdrivende synlighet og kjennskap til	innen 01.04.2019	oversikt antall hester og antall næringsutøvere med lyngshest ferdig aug. 2019 bedekningstall oktober 2019 omsetning av hest februar 2020
<u>etablere kontakt med:</u> potensielle reiselivs-/næringsaktører (eks. destinasjonsselskaper) relevante fagmiljøer på Nordkalotten	Innen 01.05.2019	gjennomført gjennom hele prosjektperioden
<u>møter:</u> oppstartmøte fagteam og styringsgruppe. oppsummering fagteam og styringsgruppe med avgjørelse om man skal søke hovedprosjekt styringsgruppe to møter i tillegg til oppstart og avslutningsmøter fagteam tre møter i tillegg til oppstart og avslutning destinasjonsselskaper i Nord-Troms og Tromsøregionen (seminar i Haparanda (i prosjekt Our Stories) – nettverks-/kunnskapsbygging) Avslutningsseminar Our Stories, Storslett Nord-Troms museum/Midt-Troms museum/Tromsø museum	innen 1 måned etter prosjektstart innen 1 måned før avslutning fordelt på andre og tredje kvartal av prosjektet innen 01.01.2019 (18. – 19.10.2018) 26.03.2019 01.01.2019	gjennomført i tråd med planen gjennomført slik: møtene i fagteam er i hovedsak gjort i dialog/arbeid og møter med enkeltpersoner i fagteamet. kontakt med destinasjonsselskaper og museum har foregått både på telefon og e-post. kontakt til Midt-Troms og Tromsø-museum er forskjøvet til en forenkla utgave av vandretstillinga «Lyngshestfortellinger» er klar for å kunne tilbys andre museer fra Nord-Troms museum.
<u>tverrfaglig nettverkssamling (Tromsø/Nordreisa)</u>	innen 01.10.2019	ikke gjennomført blant annet på grunn av manglende ekstern finansiering
<u>søke ekstern finansiering av nettverkssamling, brosjyrer, film/musikk</u>	01.04.2019	søkt (2 søknader) til Sparebank 1 Nord-Norge. Ikke lykkes.
<u>brosjyrer</u> med foto og fortelling fra hver kommune er samla og klar til trykking	innen 01.08.2019	foto og fortellinger er samla og skrevet og oversendes elektronisk til alle bidragsyterne sammen med sluttrapporten
<u>musikk/YouTube-filmer/fortellinger</u> , publisert	innen 01.07.2019	bildespill «Lyngshesten min» er publisert

		Fortløpende publisering av aktuelle bilder/filmer. Se for øvrig oversikt over lenker i rapporten.
vi skal ha hatt flere medieoppslag om lyngshest, kultur, samarbeid, verdiskapning.	hele prosjektperioden	gjennomført – se rapport
rapportering forprosjekt eventuelt skrive hovedprosjektsøknad (avhengig av styringsgruppa sin konklusjon), søke midler til hovedprosjekt	innen prosjektets avslutning	<p>gjennomført. Sluttrapport og revidert prosjektrekskap foreligger.</p> <p>Anbefaling om å gå videre med hovedprosjektsøknader foreligger uformelt fra styringsgruppa, Tromsømrådets regionråd og Nord-Troms regionråd</p> <p>Møte med rådgiving fra Halti næringshage om hovedprosjektsøknader er gjennomført.</p> <p>Utkast prosjektsøknad i samarbeid med Nord-Troms museum er skrevet. Avventer en formell anbefaling fra de to regionrådene før den ferdigstilles og sendes</p> <p>Samarbeid med genetikere i Norge, Finland og Russland er etablert med formål om et felles prosjekt.</p> <p>Samarbeid med ulike kompetanseaktører for et mulig samarbeid om et utviklingsprosjekt for reiseliv med lyngshest i regionen.</p>

Prosjektleder sin sluttkommentar og takk

Prosjektet har vart 1 måned lenger enn planlagt da prosjektleder var sjukemeldt 3 uker høsten 2019. Forlengelse av prosjektet er godkjent av alle aktuelle bidragsyttere.

Prosjektleder vurderer det slik at prosjektet i hovedsak er gjennomført i henhold til prosjektets intensjoner.

Prosjektleder ønsker å takke alle bidragsyttere og gode samarbeidsparter i og utenfor prosjektet, for anledningen til å jobbe for lyngshesten disse månedene. Takk for at jeg fikk mulighet til å gjøre dette! Takk også til min arbeidsgiver Mattilsynet, som har gitt meg permisjon og som har vært fleksible i forhold til gjennomføring av prosjektet.

Det har vært en stor glede og inspirasjon å oppleve så stor støtte for prosjektet og lyngshesten hos politikerne og forvaltninga i alle de 8 kommunene og i styringsgruppa spesielt! Og en stor takk til Nord-Troms regionråd ved Berit Fjellberg som har geleida meg gjennom den administrative jungelen som gjennomføringa av prosjektet har vært. Takk til regionrådene for støtte og anbefaling for videre arbeid for lyngshesten og regionen.

Min fantastiske arbeidsgruppe Heidi Elvebo, Georg Sichelschmidt og Lise Brekmoe: takk for deres store kunnskap og vilje til å bruke den på lyngshesten sammen med meg!

Wenche Offerdal: takk for alle bilder før og nå og all jobbing med dem i dette prosjektet!!

Takk til alle dere som har sagt ja til å bidra i store og små spørsmål i prosjektet og dere som gjerne vil jobbe for og i nye prosjekter for lyngshesten.

Lenker i tilknytning til prosjektet

NRK om oppstart av prosjektet:

<https://www.nrk.no/kvensk/lyngshesten-kan-bli-turistattraksjon-1.14495520?fbclid=IwAR1S8SeKsSubtJPK59NEPtWL2R--mxjQeVGweZ-HGOkLwXs1vTdoLM90Q08>

Artikkel i Dag og Tid:

<https://www.dagotid.no/feature/50-ars-kamp-for-lyngshesten-6.3.10166.db58941e28>

Glimt av lyngshester under film om fritidsaktiviteter i Nordreisa:

https://vimeo.com/372967442?fbclid=IwAR05ru_tqQKPyA403h9YBnYPRptRuQGZpfgwXRb6Eif3qBh3baOiM9xxPdc

InterReg presentasjon av vinnerprosjektet Our Stories, med glimt av lyngshester

https://www.youtube.com/watch?v=kq45OcfqE14&feature=youtu.be&fbclid=IwAR1aZxZISlqjPjF5GHoXL_wQ5plCx15XLMU7F7jAQJMjvIbllEQvxIT_Y

Fortelling fra InterReg -prosjektet «Our Stories»: <https://ourstories.info/stories/horse-of-the-northern-lights/?fbclid=IwAR3GFtI2Cokng5-Z8TreHyVwf5VE4F73aBazvn1BZeGjF17yBHDi0X2BHQU>

Presentasjon av prosjektet på biblioteket i Balsfjord <https://www.facebook.com/events/599936424137656/>

Deltakelse på landsbyspelen Mun Kultani i Nordreisa:

[https://www.facebook.com/landsbyspel/?_tn_&_nc_&_nc_cat=101&_nc_eid=ARCxenyYyfbemB7dLgBf8Z7vz4fXo0GRAuvo0bS9s2F46rpB0IQ92gvykUjvQ9JTnwJgwXOEr8GMV0b&hc_ref=ARS2V71YROFLozQZc3rFx4kg6WD_MtWzmKwfNEdGsxZERNz7vwfFLsdLuGot7WID8lw&fref=nf&_xts__\[0\]=68.ARDIA3EZGVZL66RNPo8nLRmupC15G88Z4JTJ7dOaO-KxL_ri4GjqNdEXeE9ywDD7xi6_P1agnfzh9SPE41zyqHTSdsViS8pybYSdggKjV49WKBumIARpw2NZeAmNILtUvuFUe6aDpfND6NSGQdEMoZXzvljhQOLf4jAvx4iFisUI3bZGtLa8NTZEw5SnnNPDwi3UEzdAsGR634OkYJgC_qfGFRrJctWtffDBFG0ud86M3s1jpyRQJqIaBt1H8wrUGQeeLHxhHqQjxX983Jj8nVJithsCK-Tqzvv_veqSYW6ZqRkkaFEhgul3fvMw4DpukQgdcNywCxHq7i6UnHW0U0](https://www.facebook.com/landsbyspel/?_tn_&_nc_&_nc_cat=101&_nc_eid=ARCxenyYyfbemB7dLgBf8Z7vz4fXo0GRAuvo0bS9s2F46rpB0IQ92gvykUjvQ9JTnwJgwXOEr8GMV0b&hc_ref=ARS2V71YROFLozQZc3rFx4kg6WD_MtWzmKwfNEdGsxZERNz7vwfFLsdLuGot7WID8lw&fref=nf&_xts__[0]=68.ARDIA3EZGVZL66RNPo8nLRmupC15G88Z4JTJ7dOaO-KxL_ri4GjqNdEXeE9ywDD7xi6_P1agnfzh9SPE41zyqHTSdsViS8pybYSdggKjV49WKBumIARpw2NZeAmNILtUvuFUe6aDpfND6NSGQdEMoZXzvljhQOLf4jAvx4iFisUI3bZGtLa8NTZEw5SnnNPDwi3UEzdAsGR634OkYJgC_qfGFRrJctWtffDBFG0ud86M3s1jpyRQJqIaBt1H8wrUGQeeLHxhHqQjxX983Jj8nVJithsCK-Tqzvv_veqSYW6ZqRkkaFEhgul3fvMw4DpukQgdcNywCxHq7i6UnHW0U0)

Intervju i Ruijan Kaiku:

https://www.ruijan-kaiku.no/trygt-og-godt-a-vaere-med-i-landsbyspelet/?fbclid=IwAR1na0DDQ5syn2L4zDKGQa2DR2847wB4Ur_6vQerpwL6lqZuhRyTRxYughQ

Deltakelse på reiselivsseminar under Forskningsdagene 2019:

<https://www.facebook.com/HaltiNaeringsshageAs/photos/a.392991504104677/2982956821774786/?type=3&theater>

Nordlys-artikkel om bruk av lyngshest for pensjonister (+sak)

<https://www.nordlys.no/hest/friluftsliv/nordreisa/geirmund-hadde-en-stall-full-av-hest-er-sa-fikk-han-en-id-han-aldri-har-angret-pa/s/5-34-1190835?fbclid=IwAR0hIhH6J9l8ftdajxMscJRMruQ2oewo6pOBTUBbBkU4esgpcprGQbBbAlw>

Kommentert [BDN1]:

Vedlegg i formell rapporteringskanal til bidragsyterne:

- regnskap
- revisorrapport
- sluttrapport

Vedlegg til bidragsyterne: på e-post/dropbox

- regnskap
- revisorrapport
- sluttrapport
- 9 fortellinger
- en bildemappe et signaturbilde for hver av de 8 deltakende kommunene og en del andre lyngshestbilder
- liste over fotograf/eier/motiv
- avtale om bruk av bilder og fortellinger

Vedleggene sammen med sluttrapporten sendes på e-post/dropbox til:

Troms og Finnmark fylkeskommune
Sparebank 1 Nord Norge
Karlsøy kommune
Tromsø kommune
Balsfjord kommune
Gáivuona suohkan/Kåfjord kommune
Ráisa suohkan/Raisikommuni/Nordreisa kommune
Lyngen kommune
Kvænangen kommune
Skjervøy kommune

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil/telefon
Prosjekteier	Nord-Troms Regionråd DA	Hovedveien 2	77 58 82 79
	Org.nr: 979470452 berit.fjellberg@halti.no	9151 STORSLETT	97 56 73 66
Kontakt-person	Birgit Dorothea Nielsen - Lyngshestlandet	Straumfjordeidet 50 9157 STORSLETT	91891578 -
	birgitdn@online.no		
Prosjekt-leder	Birgit Dorothea Nielsen	Straumfjordeidet 50 9157 STORSLETT	91891578 -
	birgitdn@online.no		